

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مراقبت تسکینی

Palliative care

مراقبت تسکینی چیست؟

شیوع و بروز چشمگیر بیماری های غیرواگیر خصوصا در دهه های اخیر سبب بروز نگرانی هایی در سیستم های سلامت کشورهای جهان و دست اندرکاران نظام سلامت در دنیا شده است.

مراقبت تسکینی چیست؟

در حال حاضر یکی از علل اصلی مرگ و میر و ناتوانی در جهان بیماری های غیرواگیر بشمار می آید.

مراقبت تسکینی چیست؟

رویکردی است که **کیفیت زندگی** بیمار و خانواده وی را در مواجهه با مشکلات مربوط به **بیماریهای محدودکننده زندگی** از طریق پیشگیری از رنج بیمار و بهبود آن و با شناسایی اولیه و **درمان درد و سایر مشکلات جسمی، روانی، معنوی و اجتماعی** بیمار ارتقا میدهد.

مراقبت تسکینی چیست؟

بیماریهای محدودکننده زندگی

بیماری های صعب العلاج

life-threatening illness

مراقبت تسکینی چیست؟

بیماریهای محدودکننده زندگی

مجموعه ای از بیماریهای واگیر و غیرواگیر را شامل می شود.

مراقبت تسکینی چیست؟

بیماران مبتلا به سرطان و بیماران دیگری مثل افراد مبتلا به زوال عقل، نارسایی کلیه، مولتیپل اسکلروزیس، پارکینسون، آرتریت روماتوئید، بیماریهای نورولوژیک، ناهنجاریهای مادرزادی و سلهای مقاوم به درمان، ممکن است که نیازمند استفاده از مراقبت تسکینی باشند .

مراقبت تسکینی چیست؟

امروزه بیماریهای صعب العلاج به عنوان یک معضل اجتماعی هم تلقی می شود.
لذا در درمان بیماری باید کلیه عوامل وابسته به بیمار را هم باید در نظر گرفت چراکه
در آینده او و خانواده اش تأثیر بسزایی دارد:

Social

Cultural

Economical

بیماریهای
صعب
العلاج

✓ ایجاد بحران و دگرگونی کامل زندگی بیمار و خانواده اش

✓ ایجاد مشکلات جانبی (اختلالات روحی و روانی)

✓ ایجاد مشکلات مالی وابسته به بیماری

✓ ایجاد مشکلات شغلی برای خود و خانواده اش

✓ ایجاد مشکلات اعتقادی ، دینی و مذهبی

و درنهایت دچار از هم گسیختگی خانواده ها و نابودی
خود بیمار و خانواده آنها می گردد.

تاریخچه مراقبت تسکینی چیست؟

سیسلی ساندرز پایه گذار رشته مراقبت تسکینی و از بنیان گذاران این رویکرد مراقبتی می باشد، وی در بحبویه جنگ جهانی دوم ۱۹۶۰ میلادی، فعالیت خود را به عنوان پرستار در کمک به بیماران آغاز نموده و با ادامه روند مراقبت ها، توجه به علمی کردن مراقبت ها و افزودن توانایی خویش به تحصیل طب و انجام مطالعاتی در زمینه درد پرداخت.

تجربه، علم و تعهد ایشان منجر به جلب حمایت های مادی و معنوی گردیده و نهایتاً پس از سالها مطالعه و بررسی جوانب مختلف مراقبت از بیماران صعب العلاج، اولین مرکز نگهداری این بیماران با هدف ارائه مراقبتهای تسکینی بنام **هاسپیس** سنت کریستوفر در سال ۱۹۶۷ در انگلستان راه اندازی گردید.

تاریخچه مراقبت تسکینی چیست؟

به تدریج مراکز تخصصی مراقبت تسکینی ایجاد شدند این در حالی است که این مراکز تحت حمایت مالی خیرین و داوطلبین بوده و علاوه بر خدمات پرستاری در حوزه مراقبت تسکینی، فعالیت های آموزشی و پژوهشی نیز انجام می دادند.

تاریخچه مراقبت تسکینی چیست؟

در پی ارتقاء مراقبت تسکینی، از آنجایی که تسکین درد یکی از اهداف این رویکرد، بشمار می رود، سازمان جهانی بهداشت، در سال ۱۹۸۲، با کمک متخصصین مراقبت تسکینی، متخصصین درد سرطان و تولیدکنندگان دارویی، نردبان درد WHO analgesic ladder را جهت کاهش درد بیماران در سطح جهانی ارائه نمود.

فرق مراقبت معمول با مراقبت تسکینی چیست؟

هدف درمان معمول افزایش طول عمر بیمار است در حالی که هدف مراقبت تسکینی **ارتقاء کیفیت زندگی بیمار است** و به دنبال افزایش طول عمر بیمار یا درمان علت زمینه ای بیماری نیست.

در واقع درمان های معمول با بیماری و مراقبت تسکینی با **خود بیمار بدون توجه به نوع بیماری** سروکار دارد.

مراقبت تسکینی در واقع علم و هنر است که به بیشتر به جنبه انسانی بیمارها توجه می نماید.

فواید مراقبت تسکینی

ارائه خدمات مراقبت تسکینی به منظور مدیریت علائم و حمایت های روانی اجتماعی بیمار که با هدف تسکین درد، مدیریت علائم و افزایش کیفیت زندگی صورت می گیرد همزمان با درمان استاندارد انکولوژی که مبتنی بر بیماری است و به منظور کنترل و درمان سرطان صورت می پذیرد منجر به رضایت مندی بیمار، کاهش افسردگی و اضطراب و همچنین سازگاری بیمار با درمان و ترجیحات وی در درمان می گردد .

مراقبت تسکینی

در پاسخ به این نیاز مراقبت تسکینی از سوی سازمان بهداشت جهانی با هدف مدیریت علایم و کاهش عوارض ناشی از درمان و با هدف اولیه ارتقای کیفیت زندگی مبتلایان به بیماری های تهدید کننده زندگی از جمله سرطان معرفی گردید.

مراقبتی کل نگر و همه جانبه که یکی از اصلی ترین گروه های هدف آن، بیماران مبتلا به سرطان می باشند .

مراقبت تسکینی چیست؟

همچنین این سازمان معتقد است کشورها باید بر اساس منابع موجود، سیاستی مناسب و چارچوبی نظام مند برای پیاده سازی خدمات این نظام داشته باشند.

از آنجاییکه برخورداری از سلامت حق مسلم هر انسانی می باشد و فراهم نمودن خدمات پیشگیری و درمان از وظائف دولت ها می باشد لذا توجه به این رویکرد مراقبتی نیز می تواند از وظایف کشورها تلقی گردد.

مراقبت تسکینی چیست؟

امروز برخورداری از خدمات نظام مراقبت تسکینی حق مسلم بر هر فرد دارای بیماری تهدیدکننده زندگی بوده و دولت ها در صورت عدم توسعه این خدمات ناقض حقوق بشر خواهند بود.

مراقبت تسکینی چیست؟

بر اساس شصت و هفتمین بیانیه مجمع بهداشت جهانی، مراقبت تسکینی یکی از برنامه های اساسی کنترل سرطان می باشد و دسترسی به این خدمات در صورتی امکان پذیر است که مراقبت تسکینی جزئی از سیستم بهداشت و درمان کشور تلقی گردد که به رسمیت شناخته نشدن آن از سوی نظام سلامت، عامل عمده عدم دسترسی عادلانه به این خدمات تلقی می شود.

از طرفی این بیانیه اذعان دارد که ارائه مراقبت تسکینی، مسئولیت اخلاقی نظام سلامت و وظیفه اخلاقی متخصصین ارائه دهنده مراقبت سلامت در جهت کاهش درد و رنج بیماران و حمایت های روانی، معنوی و اجتماعی آنان می باشد.

مراقبت تسکینی چیست؟

مراقبت تسکینی درد و سایر علایم آزاردهنده را تسکین می دهد و تلاش دارد علایمی چون تنگی نفس، ضعف، کاهش اشتها، تهوع، مشکلات خواب و افسردگی و غیره را کنترل و اداره نماید.

مراقبت تسکینی تایید کننده و حمایت کننده از حیات و زندگیست، در عین حال مرگ را نیز به عنوان مرحله ای اجتناب ناپذیر و طبیعی از زندگی تایید می کند.

در مراقبت تسکینی جنبه های معنوی و روانی مراقبت از بیماران تحت پوشش قرار می گیرد.

مراقبت تسکینی چیست؟

با ایجاد سیستم حمایتی از بیماران شرایطی فراهم می شود تا بیمار تا آنجا که امکان دارد پیش از مرگ فعال و مستقل باشد.

کمک می کند تا بیمار انرژی لازم برای انجام کارهای روزانه را داشته باشد.

با ایجاد سیستم حمایتی از خانواده بیماران شرایطی را فراهم می کند تا ایشان با وضعیت دشوار پیش آمده بواسطه بیماری و یا حتی شرایط فوت و سوگواری عزیزشان تطابق یابند .

مراقبت تسکینی

در چه هنگامی از مراقبت تسکینی در مورد بیماران مبتلا به سرطان استفاده می شود؟

مراقبت تسکینی

نتایج پژوهش ها حاکی از اینست که ارائه خدمات مراقبت تسکینی از زمان تشخیص بیماری، علاوه بر مدیریت بهتر علائم و ارتقاء کیفیت زندگی بیماران، کاهش مدت زمان بستری بیماران و پذیرش در بخش های ویژه و جلوگیری از پرداخت هزینه های اضافی جهت دارو و آزمایشات تشخیصی را به دنبال دارد.

در تمام طول مدت بیماری شخص مبتلا به سرطان، از مراقبت تسکینی استفاده می شود. این مراقبت باید در زمان

تشخیص بیماری آغاز شود و در طول مدت درمان، مراقبت پیگیرانه، و تا پایان عمر شخص بیمار ادامه یابد

زمان ارائه مراقبت های حمایتی و تسکیمی

بر مبنای تعاریف ذکر شده اگر چه به نظر میرسد این خدمات در شروع به نوعی مختص بیماران در مراحل انتهایی زندگی بوده است، اما با گسترش این خدمات و پیشرفت های حاصل، این خدمات در انحصار زمان خاصی نبوده و در هر مرحله از بیماری قابل اجراست.

مراقبت تسکینی

در چه هنگامی از مراقبت تسکینی در مورد بیماران استفاده می‌شود؟

در تمام طول مدت بیماری شخص از مراقبت تسکینی استفاده می‌شود.

این مراقبت باید در زمان تشخیص بیماری آغاز شود و در طول مدت درمان، مراقبت پیگیرانه، و تا پایان عمر شخص بیمار ادامه یابد.

مراقبت تسکینی

همچنین یکی از شاخص های ارتقاء کیفیت مرگ در کشورها از طریق ارائه خدمات با کیفیت مراقبت تسکینی می باشد.

کشور انگلستان با داشتن سیاست های ملی جامع و ادغام خدمات مراقبت تسکینی در نظام بهداشتی درمانی خود بالاترین شاخص کیفیت مرگ که به نوعی بیانگر کیفیت مراقبت تسکینی نیز می باشد را در سطح جهان به خود اختصاص داده است و به ترتیب استرالیا، نیوزیلند و کشورهای آسیایی تایوان، سنگاپور، ژاپن و کره جنوبی در لیست ۲۰ کشور اول قرار می گیرند .

مراقبت تسکینی

ویژگی این کشورها:

- داشتن چارچوب سیاست گذاری قوی و موثر
- اختصاص سطح بالایی از هزینه های عمومی به خدمات مراقبت سلامت، آموزش
گسترده کارکنان مراقبت سلامت در سطح عمومی و تخصصی
- پرداخت یارانه به بیماران جهت کاهش بار مالی خدمات مراقبت تسکینی دسترسی به داروهای مخدر
- آگاهی عموم از خدمات مراقبت تسکینی

مراقبت تسکینی در ایران

مراقبت تسکینی در ایران مفهومی نسبتاً جدید بوده و آرایه این خدمات به بیماران مبتلا به سرطان نوپا است.

با رشد روز افزون مبتلایان به سرطان در ایران و اهمیت ارتقای سلامت و کیفیت زندگی بیماران و خانواده آن‌ها، مراقبت تسکینی اهمیت شایانی پیدا کرده است. این در حالی است که در ایران، برنامه مراقبتی ویژه‌ای برای این بیماران طراحی نشده و تنها مراکز معدودی جهت ارائه این خدمات وجود دارند که دارای برنامه هدفمند و مدون نبوده یا از مدل مراقبتی خاصی تبعیت نمی‌کنند.

مراقبت تسکینی در ایران

در رتبه بندی مراقبت تسکینی در دنیا بر اساس گزارش اکونومیست در مقوله وضعیت مراقبت تسکینی و سیستم بهداشت و درمان که وضعیت ۸۰ کشور جهان را بر اساس راهبردها و سیاست های دولت ها، میزان پرداخت ها در سیستم بهداشت و درمان و ظرفیت ارائه خدمات مراقبت تسکینی بررسی نموده است ایران در رتبه ۶۳ قرار گرفته است.

The 2015 Quality of Death Index Ranking palliative care across the world

ملزومات مراقبت تسکینی در ایران

فراهم ساختن این خدمات نیازمند یکپارچگی و هماهنگی این خدمات با زیرساخت های موجود نظام سلامت و توجه به منابع مالی و انسانی در ساختار ارائه خدمات می باشد.

ملزومات مراقبت تسکینی در ایران

مراقبت تسکینی اثربخش و یکپارچه در کشورهای در حال توسعه نیازمند:
سیاست های ملی در ارتباط با در دسترس بودن دارو به ویژه مخدرها جهت بیماران نیازمند
آموزش کارکنان ارائه دهنده مراقبت سلامت و عموم جامعه
ارائه مراقبت تسکینی در آحاد جامعه متناسب با فرهنگ همان کشور می باشد.

ساختارهای ارائه مراقبت تسکینی

هاسپیس Hospice

مراقبت تسکینی در بیمارستان Hospital Palliative Care Unit (HPCU)

کلینیک های مشاوره Consultation Clinic

مراقبت در منزل Home Care

کلینیک روزانه مراقبت های تسکینی Day Care Services

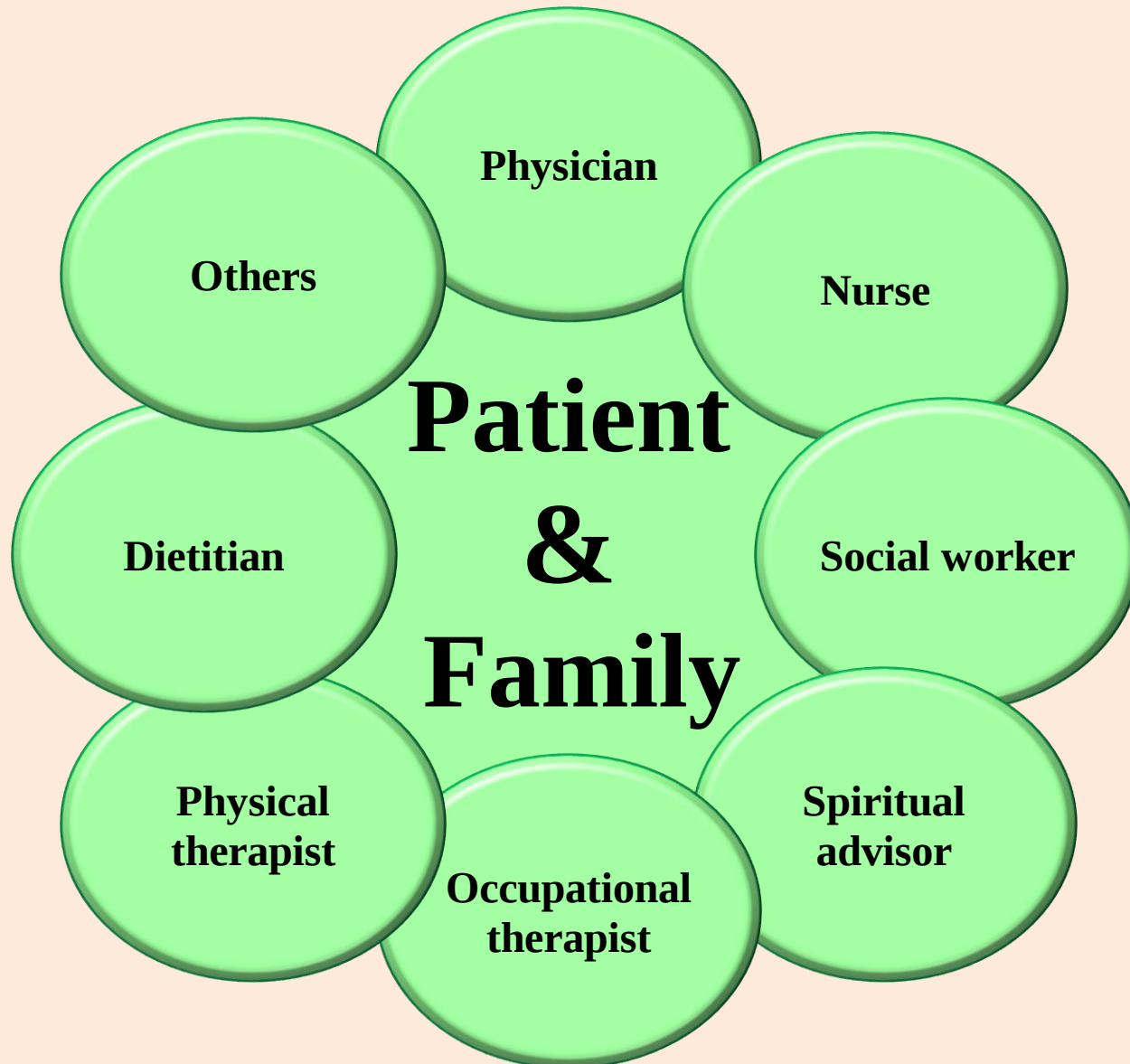
مطالعات نشان داده اند که مراقبت تسکینی مبتنی بر منزل تأثیرات بسیار مفیدی در ابعاد جسمی،
روحی و روانی، اجتماعی و اقتصادی بیماران دارد
باعث کاهش هزینه های نظام سلامت می شود.
کوتاه شدن طول مدت بستری
کاهش عوارض بستری
پیشگیری از بستری مجدد بیماران میشود .

هدف از Palliative Care چیست؟

مدیریت کردن بیماری بیمار
مشاوره و اطلاع رسانی در زمینه بیماری
حمایت خانواده بیمار حتی در دوران داغ داری و پس از مرگ
پل ارتباطی بین بیمار و پزشک معالج درمانی او

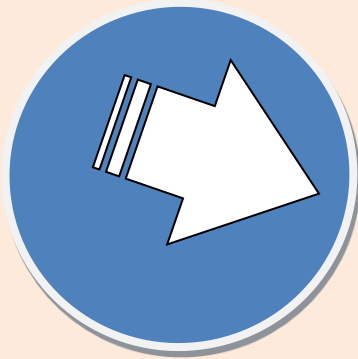
Inter-disciplinary team

Palliative care

یا طب تسکینی

8

*** کاهش هزینه های بیمار**

*** کاهش هزینه های دولتی و بیمه ها**

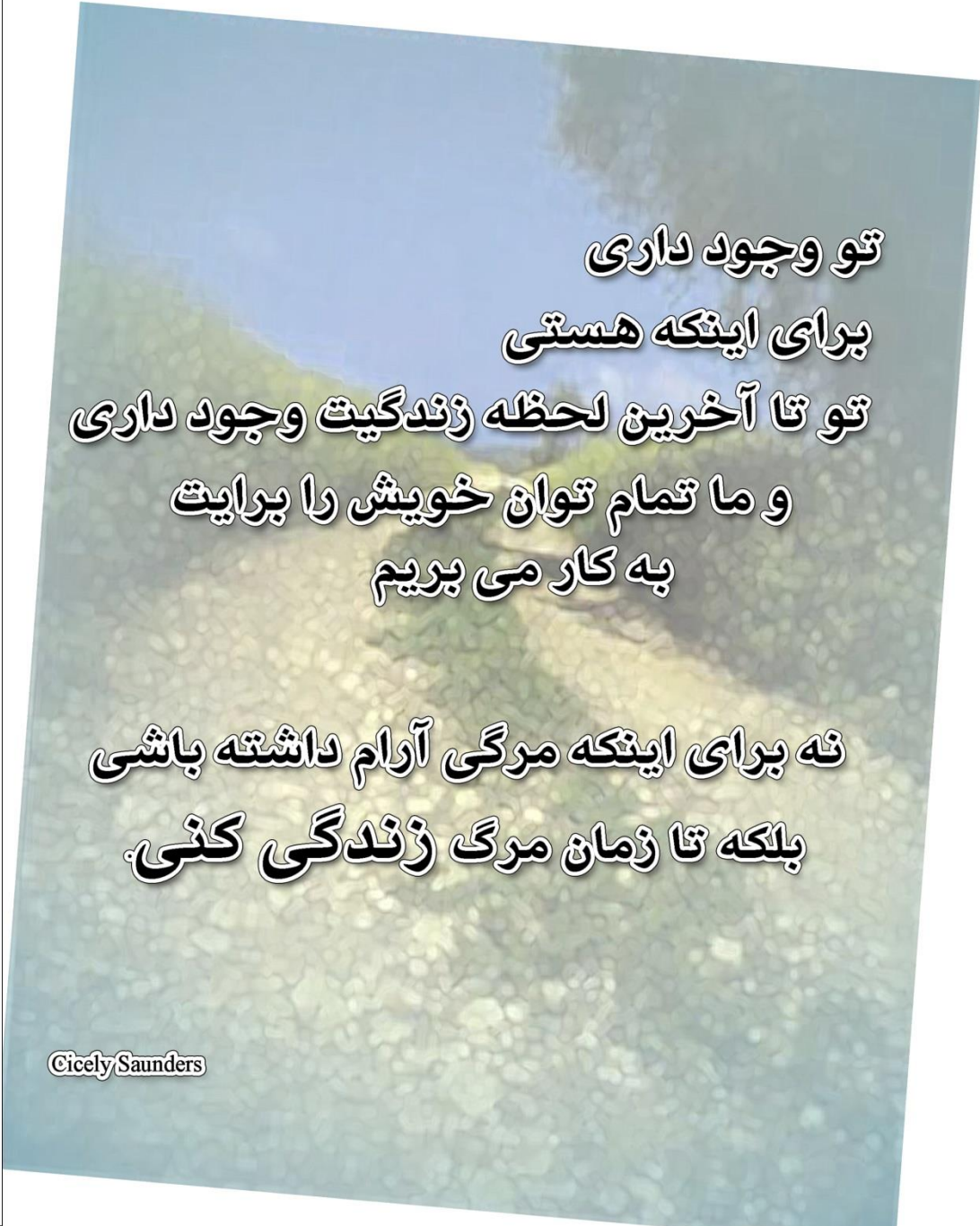
*** کاهش سردرگمی بیمار**

*** کاهش بستری های غیر ضروری**

*** کاهش آزمایشات تخصصی بیهوده**

طول عمر بیمار دست ما نیست،
ولی کیفیت زندگی بیمار دست ماست.

تو وجود داری
برای اینکه هستی
تو تا آخرین لحظه زندگیت وجود داری
و ما تمام توان خویش را برایت
به کار می بریم

نه برای اینکه مرگی آرام داشته باشی
بلکه تا زمان مرگ زندگی کنی.